ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ

УКРАЇНА **(19) UA** **(11) 74576** **(13) U**

(51) МПК (2012.01)
G06F 5/00

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: **u 2012 00611**

(22) Дата подання заявки: **19.01.2012**

(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: **12.11.2012**

(46) Публікація відомостей про видачу патенту: **12.11.2012, Бюл.№ 21**

(72) Винахідник(и):
Николайчук Ярослав Миколайович (UA),
Волинський Орест Ігорович (UA)

(73) Власник(и):
Николайчук Ярослав Миколайович,
вул. В. Великого, 14-а, м. Надвірна, Івано-Франківська обл., 78400 (UA),
Волинський Орест Ігорович,
вул. Вагилевича, 6/2, м. Надвірна, Івано-Франківська обл., 78400 (UA)

(54) СПОСІБ ВИЗНАЧЕННЯ ЗАЛИШКУ ДВІЙКОВОГО ЧИСЛА

(57) Реферат:

Спосіб визначення залишку двійкового числа по модулю, в якому n-розрядне двійкове число з вхідної шини записують в регістр пам'яті, а з вихідної шини знімають m-розрядний кінцевий код залишку цього числа по m-розрядному модулю, при якому двійковий код порозрядно зчитують починаючи зі старших розрядів, підсумовують його з подвоєним кодом попереднього залишку, починаючи з його нульового значення та формують новий код залишку по модулю з постійної пам'яті, який після n повторень таких операцій зчитується як кінцевий код залишку, починаючи зі старшого розряду.

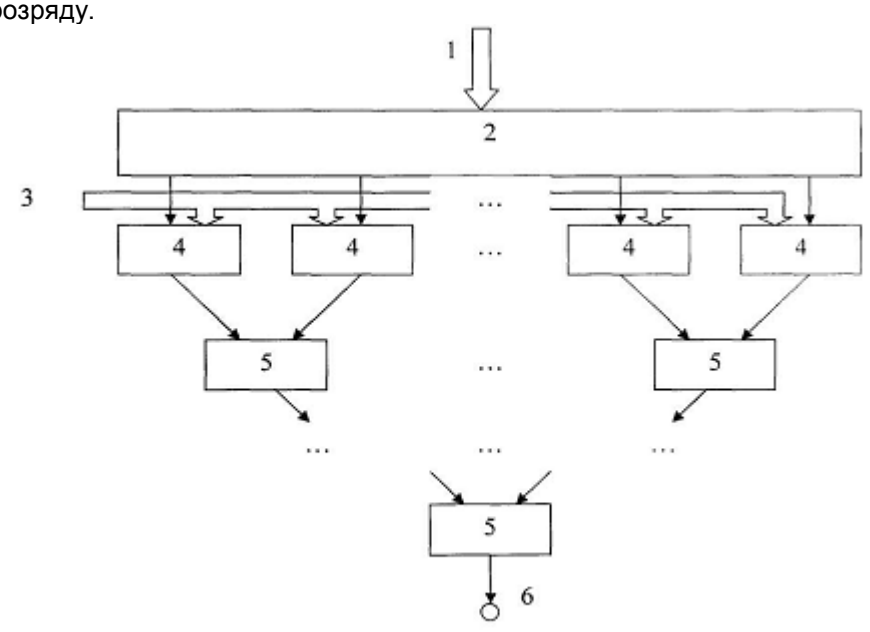

Фіг. 1

UA 74576 U

Спосіб визначення залишку двійкового числа належить до систем перетворення інформації, які можуть бути використані для перетворення великорозрядних двійкових чисел по великорозрядним модулям у системах передавання та захисту інформації від несанкціонованого доступу, а також, побудови спецпроцесорів в системі залишкових класів теоретико-числового базису Крестенсона.

Відомий спосіб визначення залишку двійкового числа, що ґрунтується на виконанні операції ділення двійкового числа на заданий модуль і отримання найменшого невід'ємного залишку згідно з алгоритмом ділення по модулю двійкових чисел в доповнюючих кодах [Майоров С.А., Новиков Г.И. Принципы организации цифровых машин. - Л.: Машиностроение, 1974.-306 с., рис. 8.12].

Недоліком такого способу є велика алгоритмічна складність визначення залишку, оскільки його реалізація потребує багаторазового виконання операцій додавання доповнюючих кодів та операції порівняння чисел, що приводить до низької швидкодії обчислень, оскільки операція ділення потребує (n+1-m)·m-тактів виконання операцій сумування, (n+1-m) - операцій порівняння та (n-m) - операцій зсуву процесора при n-розрядності ділимого та m-розрядного дільника.

Найбільш близьким за суттю до корисної моделі, що заявляється, є спосіб отримання залишків двійкових чисел по заданому модулю, в якому n-розрядне двійкове число з вхідної шини записують в регістр пам'яті, а з вихідної шини знімають m-розрядний кінцевий код залишку цього числа по m-розрядному модулю, що ґрунтується на використанні розмежованої системи числення залишкових класів шляхом отримання сукупності залишків кожного одиничного розряду двійкового числа та їх лінійного підсумовування по заданому модулю, який потребує n операцій сумування залишків для n-розрядного двійкового числа та наявності n-суматорів по модулю [Волинський О.І., "Методи міжбазисних перетворень на основі розмежованої системи числення залишкових класів", Вісник національного університету "Львівська політехніка", "Комп'ютерні системи та мережі". - Львів: Видавництво львівська політехніка, 2010. - № 688.-58 с., рис. 6].

Проте такий спосіб характеризується великою часовою складністю та апаратною складністю, оскільки для отримання залишку n-розрядного числа необхідне знаходження n окремих залишків для кожною окремого і-того розряду двійкового числа з наступним n-разовим їх підсумовуванням по модулю.

В основу корисної моделі поставлена задача розробки нового способу визначення залишку двійкового числа шляхом послідовного зчитування n-розрядного двійкового числа, починаючи зі старших розрядів та послідовного отримання m-розрядних кодів залишків по модулю з постійної пам'яті, що дозволяє підвищити швидкодію отримання текучих та кінцевого залишку двійкового числа по модулю за n операцій зсуву та вибірки з пам'яті, в яких відсутні операції наскрізних переносів.

Поставлена задача вирішується завдяки тому, що спосіб визначення залишку двійкового числа по модулю, в якому n-розрядне двійкове число з вхідної шини записують в регістр пам'яті, а з вихідної шини знімають m-розрядний кінцевий код залишку цього числа по m-розрядному модулю, згідно з корисною моделлю, вводиться те, що двійковий код порозрядно зчитують, починаючи зі старших розрядів, підсумовують його з подвоєним кодом попереднього залишку, починаючи з його нульового та формують повний код залишку по модулю з постійної пам'яті, який після n повторень таких операцій зчитується як кінцевий код залишку, починаючи зі старшого розряду.

Суть корисної моделі полягає у тому, що в способі отримання залишку, відносно до прототипу, відсутня операція порівняння, яка потребує використання суматорів, що у свою чергу приводить до виникнення наскрізних переносів, які знижують швидкодію визначення залишку. У запропонованому способі, замість вказаних операцій, здійснюється проста вибірка з постійної пам'яті з врахуванням модульної операції.

На фіг. 1 показана формалізована функціональна структура пристрою, який реалізує відомий спосіб визначення залишку двійкового числа де: 1 - вхідна шина двійкового числа X; 2-n-розрядний регістр пам'яті; 3 - вхідна шина m-розрядного коду модуля P; 4 - дешифратори 2^i значень бітів числа X в коди залишків b_i по модулю P; 5 - m-розрядні суматори кодів залишків b_i, та b_i, по модулю P; 6 - вихідна шина коду залишку b_0.

Корисна модель ілюструється кресленням на фіг. 2, де зображена функціональна структура пристрою, який реалізує запропонований спосіб визначення залишку двійкового числа по модулю P, що складається: 1 - вхідна шина двійкового числа X та залишку $b_0=0$; 2-n+m-розрядний регістр пам'яті та зсуву; 3 - вхідна шина m-розрядного коду модуля P; 4 - постійний запам'ятовуючий пристрій; 5 - вихідна шина проміжних та кінцевого залишку b_0 по модулю P.

На фіг. 3 показано приклад вибірки кодів залишків b_i, згідно адресних входів b_{i-1} по модулю $P_{(10)}=11$.

Спосіб здійснюють таким чином.

У регістр пам'яті та зсуву - 2 з вхідної шини - 1 заноситься n-розрядний код числа X, молодші розряди якого записуються у відповідні розряди регістра 2, починаючи зліва, а в інші m-розряди записуються нулі. Одночасно з вхідної шини - 3 в постійний запам'ятовуючий пристрій - 4 подається m-розрядний двійковий код модуля P. Після n зсувів з вихідної шини - 5 зчитують код кінцевого залишку b_0 числа X по модулю P, починаючи зі старшого розряду з права.

Наприклад, потрібно обчислити залишок числа $X=100_{(10)}=1100100_{(2)}$, по модулю $P=11_{(10)}=1011_{(2)}$.

У регістр пам'яті та зсуву в n-розрядів записуємо X=1100100, а в інші m-розряди b_{i-1}=00000.

(Зсув 1) Зсуваємо код числа X починаючи з старшого розряду вправо, при цьому, старший розряд числа X потрапляє в перший розряд m-розрядного регістра пам'яті та зсуву, де отримаємо b_{i-1}=10000 код, відповідно фіг. 3. b_i=00001, який порозрядно записується в m-розряди регістра пам'яті та зсуву.

Аналогічно здійснюються наступні зсуви при яких b_{i-1} та b_i, будуть набувати значень (фіг. 3):

(Зсув 2) b_{i-1}=11000, b_i=11000;

(Зсув 3) b_{i-1}=01100, b_i=01100;

(Зсув 4) b_{i-1}=00110, b_i=10000;

(Зсув 5) b_{i-1}=11000, b_i=11000;

(Зсув 6) b_{i-1}=01100, b_i=01100;

(Зсув 7) b_{i-1}=00110, b_i=10000.

Після n=7 зсувів отримаємо кінцеве значення залишку b_0=10000, що зчитується вихідною шиною, в якому старший розряд справа.

Для реалізації запропонованого способу регістр пам'яті та зсуву - 2 виконується відомою мікроелектронною схемою на D-тригерах з мультиплексорами на D входах, а постійний запам'ятовуючий пристрій на основі групи k m-адресних кристалів флеш пам'яті.

Наприклад, для використовуваних сучасних способів захисту інформації RSA та Ель-Гамаля з розрядністю модулів 512-1024 біти потрібно 4 кристали флеш пам'яті 16 ГБ. При тактовій частоті регістра пам'яті та зсуву - 2100 МГц затримка часу визначення одного залишку 1024-х бітного числа X складає близько 1 млс.

Операція обчислення залишку заявленим способом потребує n тактів в регістрі пам'яті та зсуву - 2 та n тактів вибірки коду залишку з постійного запам'ятовуючого пристрою - 4, тобто рівне 2n, у випадку якщо двійкове число буде займати 512 біт, а модуль, за яким обчислюють залишок, буде від 2 біт до 128 то швидкодія, в порівнянні з відомим способом, зросте від 2-х до 48-и разів.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Спосіб визначення залишку двійкового числа по модулю, в якому n-розрядне двійкове число з вхідної шини записують в регістр пам'яті, а з вихідної шини знімають m-розрядний кінцевий код залишку цього числа по m-розрядному модулю, який **відрізняється** тим, що двійковий код порозрядно зчитують, починаючи зі старших розрядів, підсумовують його з подвоєним кодом попереднього залишку, починаючи з його нульового значення та формують новий код залишку по модулю з постійної пам'яті, який після n повторень таких операцій зчитується як кінцевий код залишку, починаючи зі старшого розряду.

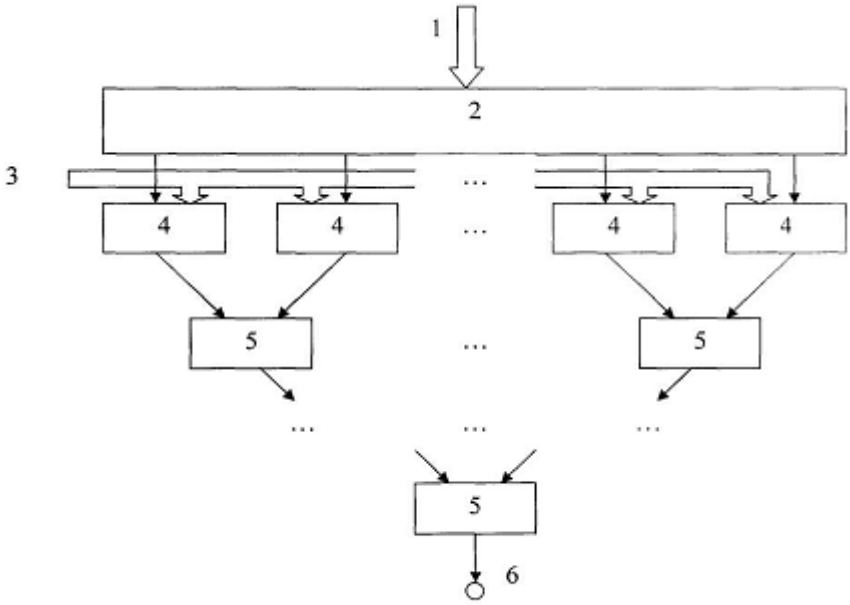

Фіг. 1

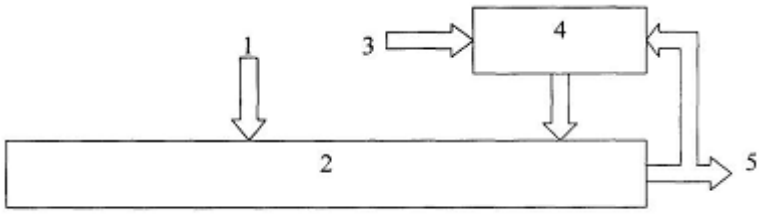

Фіг. 2

10	01010
9	10010
8	00010
7	11100
6	01100
5	10100
4	00100
3	11000
2	01000
1	10000
0	00000
10	01010
9	10010
8	00010
7	11100
6	01100
5	10100
4	00100
3	11000
2	01000
1	10000
0	00000

b_i

10101	21
00101	20
11001	19
01001	18
10001	17
00001	16
11110	15
01110	14
10110	13
00110	12
11010	11
01010	10
10010	9
00010	8
11100	7
01100	6
10100	5
00100	4
11000	3
01000	2
10000	1
00000	0

b_{i-1}

Фіг. 3

Комп'ютерна верстка А. Крижанівський

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Урицького, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут промислової власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601